

**PROPOSTAS PARA UNHA TRADUCCIÓN DAS PERÍFRASES
ASPECTUAIS GALEGAS Ó ALEMÁN**
As perífrases perfectivas e aproximativas

SILVIA MONTERO KÜPPER
Universidade de Vigo

Na lingua galega abundan as perífrases verbais coas que se expresan aspectos, temporalidade e modalidades, o que lle confire un dinamismo singular á lingua. As perífrases aspectuais fan referencia á estrutura temporal e ó desenvolvemento da acción. Na lingua alemana non existe este recurso lingüístico, nin hai estrutura equivalente para expresa-los significados das perífrases galegas.

Considerando que nas perífrases o verbo auxiliado se ve modificado no seu significado léxico propio, parece obvio que un dos recursos máis frecuentes para transmitir á lingua alemana os valores das respectivas perífrases sexa o adverbio, modificador do verbo e ademais medio lingüístico moi utilizado no alemán. Os modificadores non constitúen as únicas posibilidades de reproducir-los valores perifrásticos galegos. A noción de ‘aspecto’ na terminoloxía de Coseriu (1976) implica o que na lingüística alemana se denomina ‘modo de acción’. Os diferentes significados desta categoría semántica tamén se poden expresar p.ex. por prefixos (formación de palabras), por construcións verbais (non gramaticalizadas) ou polo significado léxico do propio verbo (recursos léxicos e sintácticos). O tipo de transposición non só vai depender da perífrase senón así mesmo do contexto e das posibilidades que ofrece a lingua alemana.

É un lugar común que xeralmente non é posible atopar unha tradución que reflecta fielmente a realidade designada na lingua fonte. Non sempre se poderá evoca-lo mesmo valor que atopamos nas perífrases galegas. As traducións só poden propoñer un achegamento ó orixinal expresando ás veces nada máis que unha idea globalizada da perífrase. Adoita ser ineludible que se perdan valores estilísticos e matices expresados nos orixinais.

A penas hai casos para os que poidamos ofrecer ‘a’ tradución. Non existe unha semántica universal, xa que o significado sempre depende do seu contexto. A miúdo cómpre optar por unha tradución libre ou cero, se queremos cumprir coas regras idiomáticas da lingua termo. Moitas

categorías semánticas e lexicais que se expresan nunha lingua non teñen que aparecer *expressis verbis* na outra.

En primeiro lugar, seguindo o criterio da perfección, ou non, da acción verbal, clasificámo-las perífrases en: perfectivas, aproximativas e imperfectivas. En segundo lugar, e seguindo a terminoloxía de Coseriu (1976), caracterizámo-las segundo as categorías de fase, resultado e repetición. Neste artigo abordamos só as perífrases perfectivas e aproximativas, deixando para unha segunda parte as perífrases imperfectivas.

Os exemplos son literarios na súa maioría; tirámo-las do estudo sobre perífrases verbais de Guillermo Rojo (1974). Outros exemplos proveñen de Álvarez et al. (1986) ou de Santamarina (1974).

1. Perífrases perfectivas

Perífrases perfectivas son todas aquelas que designan a perfección dun proceso.

1.1. Categoría de fase

a. Perífrases egresivas

A fase egresiva enfoca a acción despois da súa perfección (Coseriu 1976: 106). En galego, pois, as perífrases egresivas *acabar de* e *vir de* + infinitivo expresan o remate recente dun proceso.

Á falta de formas equivalentes na lingua alemana, xeralmente non é posible transmiti-lo seu significado, sobre todo no caso de *vir de* + infinitivo, tendo que recorrer ós adverbios *gerade*, *eben*, tanto para esta coma para a outra perífrase. Destes adverbios temporais, sen embargo, prescínlese normalmente, sempre e cando o contexto non esixa destaca-la inmediatez de maneira explícita.

Na tradución é importante ter en conta que ós tempos verbais de presente e imperfecto de indicativo lles corresponden na lingua termo o **perfecto** e o **pretérito pluscuamperfecto** respectivamente; p.ex.:

Acabo (acababa) de almorzar. - Ich habe (hatte) gerade gefrühstückt.

Co verbo en presente esta mesma frase *-Ich frühstücke gerade-* significa 'Estou a almorzar'.

a.a. *acabar de* + infinitivo:

Xeralmente podemos traducir esta perífrase con: **forma conxugada** + **adverbio *gerade*, (so)eben**, indicando deste xeito a secuencia temporal.

Nalgúns contextos cómpre traduci-la perífrase con **frisch** + **participio II [+ substantivo]**: *o pan que acaban de facer - das frisch gebackene Brot, a roupa que acaban de lavar - die frisch gewaschene Wäsche*¹. Nesta traducción da perífrase non atopamos ningún verbo conxugado, xa que o infinitivo (galego) “converteuse” nun atributo. Dáse en casos nos que a perífrase funciona como modificador (nunha relativa) referíndose a un antecedente que designa comestibles acabados de coller ou facer e, nalgúns casos, outras cousas acabadas de facer. Na maioría das veces (respecto do emprego de “frisch”) trátase de casos idiomáticos.

O imperativo de *acabar de* + infinitivo non se pode traducir con *gerade* ou *soeben etwas getan haben* por non expresarse ningunha perfección e polo tanto tampouco a súa inmediatez. A terminación está aínda por cumprir, o/a falante esixe (ás veces con impaciencia) o remate inmediato da acción. A traducción da perífrase en imperativo coas partículas *schon, endlich* reflicte o significado de exhortación e impaciencia implícitas á estrutura galega: **imperativo + schon, endlich**.

1. <i>Acaba de saír</i> o sol. (XR ² 66; 124)	<i>Die Sonne war soeben aufgegangen.</i>
2. <i>Acabo de matar</i> á miña sogra. (DS 261; 124)	<i>Ich habe gerade meine Schwiegermutter umgebracht / getötet.</i>
3. [Tiña] quentes os beizos coma o leite cando <i>acaban de muxir</i> . (MF 22; 124)	<i>Sie hatte Lippen, so warm wie frisch gemolkene Milch.</i>
4. Sí, son eu, son Carme... <i>Acaba de espartar</i> , Eusebio. (HE, 79; 124)	<i>Ja, ich bin's, Carme... Nun wach schon auf, Eusebio.</i>

a.b. vir de + infinitivo

A carón da egresividade inmediata nesta perífrase podemos facer constar un matiz de movemento que, dependendo do contexto, está máis ou menos presente.

En alemán estamos obrigados a suprimir este significado traducindo só a inmediatez cos adverbios temporais (**soeben, gerade** (v. *acabar de*).

Nalgunhas frases, non obstante, o movemento (físico) parece prevalecer á egresividade inmediata. Só nestes casos (e só ó tratarse de enunciados sinxelos) é posible achegármonos na estrutura á expresión orixinal empregando o verbo *kommen*: **gerade + vom + infinitivo substantivizado + kommen**. En alemán o verbo *kommen* non perde o seu

¹Nótese sen embargo: *acaban de lava-la roupa - sie haben gerade die Wäsche gewaschen*.

²A sigla e o primeiro número refírense á obra literaria e número de páxina. O significado da sigla está na bibliografía. O segundo número é o número de páxina de Rojo (1974).

significado léxico: *Veño de ducharme. - Ich komme gerade vom Duschen./ Ich habe gerade geduscht.*

Non sempre é posible expresa-las dúas ideas, a perfección e o movemento na tradución. A suposta correspondencia alemá da frase 4, por exemplo, non expresa claramente a perfectividade da acción. Só coa conxunción *nachdem* (*despois (de) que*) poderíamos facela constar.

A tradución desta perífrase ambigua (movemento e egresividade) require especial intuición e coñecemento de ámbalas linguas tanto para reproducilo significado de movemento cando é preciso, como tamén para dar traducións libres.

1. E de súpeto todo se inmoviliza, e as testas dirixense á estrada, onde *ven de ocorrer* un dos percances habituais [...] (OB 72; 127)

Und plötzlich erstarrt alles, und die Köpfe wenden sich der Straße zu, wo *gerade* eines dieser üblichen Mißgeschicke *vorgefallen ist.*

2. [...] sinto somentes alivio e unha especie de benestar, ante a decisión que *veño de tomar.* (OB 24, 127)

[...] das einzige, was ich fühle, ist Erleichterung und so etwas wie Wohlbefinden angesichts der Entscheidung, die ich (*soeben*) *getroffen habe.*

3. Nisto chejan os ladróns, que *veñen de roubar* os cartos ó cura [...] (CP, Ramallosa. Padrón; 127)

In diesem Moment kommen die Diebe, die dem Priester *gerade* das Geld *gestohlen haben* [...] (...kommen die Diebe mit dem vom Pfarrer *frisch erbeuteten* Geld).

4. Zorregoulle dous tiros cando a rapaza viña de sacal-a auga do pozo. (TB 79; 127)

Er verpaßte dem Mädchen zwei Schüsse, als es *vom Wasser holen kam.* ([...] nachdem das Mädchen *Wasser vom Brunnen geholt hatte.*)

b. Perífrase conclusiva

deixar(se) de + infinitivo:

A (única) perífrase que en galego designa o final dunha acción é *deixar(se) de + infinitivo*. Sublíñase nela o cesamento dun proceso (Rojo 1974: 125).

Se prevalece o significado de cesamento, ou sexa de parar cunha acción, tradúcese esta perífrase cunha estrutura ben parecida á galega: ***aufhören zu + infinitivo*** ou ***mit etwas aufhören***. Nas frases nas que a locución indica primordialmente un suceso (acción) que xa non persiste (quedando implícito o feito de cesar), cómpre empregar a negación ***nicht***

*mehr*³. Esta negación, por lóxica, queda excluída sempre que a perífrase este nun dos tempos verbais non-perfectivos xa que *nicht mehr* indica un suceso existente con anterioridade (non podemos dicir “xa non” se aínda non houbo perfección ningunha).⁴

1. <i>¡Deixa de chorar!</i>	<i>Hör auf zu weinen!</i>
2. [...] sendo fastidioso <i>deixar de pensar</i> xustamente agora que atopei un tema [...] (OB, 18; 126)	[...] wo es doch ärgerlich ist, gerade jetzt <i>mit dem Nachdenken aufzuhören</i> , wo ich ein Thema gefunden habe [...]
3. <i>Deixou de fumar.</i>	Er <i>hat mit dem Rauchen aufgehört./ Er hat aufgehört zu rauchen.</i>
<i>Ou: Er raucht nicht mehr.</i>
4. <i>Deixa/deixaba de fumar.</i>	Er <i>hört/hörte mit dem Rauchen auf.</i>
5. Mais a Ameliña <i>deixóu de ir</i> e o rapaz se non vía tampouco na sala de confianza [...] (XB 88; 126)	Aber Ameliña <i>ging nicht mehr hin</i> [...].
6. [...] eu fora [...] a estudar [...] e <i>deixéino de ver</i> tres ou catro anos (LC 56; 126)	Ich hatte das Studium aufgenommen und <i>habe</i> ihn dann drei oder vier Jahre <i>nicht mehr gesehen.</i>
7. <i>Deixei de estudar</i> despois do 3º curso.	Ich <i>brach</i> das Studium nach 3 Jahren <i>ab.</i>

1.2. Categoría de repetición

Na categoría de repetición distínguense perífrases semelfactivas (p.ex. *volver a*) e frecuentativas. Na categoría das perífrases perfectivas só hai unha perífrase de repetición; é a perífrase frecuentativa *ter* + participio.

³En galego, nestes contextos, poderíamos substituí-la perífrase coa negación correspondente ‘xa non’ mailo verbo.

⁴Cartagena/Gauger proponden para a traducción da perífrase castelá *dejar de* + infinitivo: “[im Deutschen] durch lexikalische oder syntaktische Mittel die Bedeutung des spanischen Vollverbs entsprechend umzukehren: *dejar de hablar* → ‘schweigen’“ (1989: 412). Aínda que nalgúns casos, por mor de cuestións estilísticas e idiomáticas, resulta xeitoso este recurso, non consideramos válida esta proposta. Non é o mesmo ‘deixar de falar’ ca ‘calar’, nin é o mesmo se un neno deixa de chorar ou se cala.

a. Perífrases frequentativas

ter + participio:

En principio podemos reproducir-lo aspecto frequentativo con adverbios de frecuencia coma (*schon*⁵) *oft/öfter, mehrmals, wiederholte Male, einige Male* (e sinónimos). Mais hai que ter en conta que igual que acontece con outras perífrases (v. *levar + part.*) a **traducción** vai ser **cero** sempre que as perífrases vaian acompañadas dunha locución adverbial que xa indique a frecuencia (*moitas veces, a miúdo* etc.). A lingua alemana non ten recursos para reproducir esta redundancia.

1. Eu, moitas veces, <i>teño cazado</i> nun día máis de vinte perdices. (LC 18; Rojo 130)	<i>Schon oft habe</i> ich an einem Tag mehr als zwanzig Fasane <i>geschossen</i> .
2. Nada, eu <i>teño estado</i> por aí e nunca nada diso vin. (Álvarez et al. 1986: 413)	Nichts, ich <i>war schon öfter</i> dort, und ich habe nie ‘was davon gesehen.
3. Esa era outra cousa na que <i>teño cavilado</i> . (MNL 88; 130)	Dies war eine andere Sache, über die ich <i>schon öfters nachgedacht habe</i> .
4. [...] e soio ouvín a voz de mi ama doña Ginebra que contaba unha historia de don Parsifal, que xa lle <i>tiña ouvido</i> moitas veces. (MF 45 [47]; 130)	[...] und ich vernahm nur die Stimme meiner Herrin Geneva, die eine Geschichte über Parcifal erzählte, die ich schon <i>wiederholte Male</i> von ihr gehört hatte.

Ter + participio a máis do seu valor frequentativo tamén pode ser terminativo, subliñándose a perfección dun proceso. As perífrases terminativas (co auxiliar en infinitivo, futuro ou futuro do pretérito) son doadas de traducir. Emprégase simplemente o tempo verbal correspondente na lingua alemana: **perfecto e futuro II** respectivamente. As oracións con valor de probabilidade (v. ex. 2 e 3) traducimolas con (*sicherlich, wohl*) *etw. getan haben werden* (futuro II), ou ben con *sicherlich/wohl etw. getan haben*, sendo o uso dos adverbios modais na traducción en perfecto obrigatorio.

1. Demos gracias al Señor <i>por ter chegado</i> a tempo. (Álvarez et al. 1986: 413)	Danken wir dem Herrn dafür, daß wir rechtzeitig <i>angekommen sind</i> .
2. [...] na bolsa vai [...] canto diñeiro me queda da fortuna antiga [...] herdo dunha curmán, da que <i>teríades ouvido</i> falar [...] (MF 118; 131)	[...] in der Tasche ist [...] das ganze Geld, das mir noch von dem alten Vermögen bleibt, [...] das Erbe einer Kusine von der ihr <i>sicherlich gehört habt</i> .
3. Nesa chousa vive un vello aí de oitenta	In dieser Hütte lebt ein alter Mann,

⁵Case sempre se engade a partícula *schon* con significado temporal.

anos, si, *terá pasado* dos oitenta.
(Álvarez et al. 1986: 414)

von etwa 80 Jahren; ja, die 80 *wird*
er (*wohl*) *überschritten haben*.

1.3. *Categoría de Resultado*

As seguintes perífrases resultativas con participio subliñan o resultado dun proceso que se refire ou ó obxecto (a.) ou ó suxeito (b.).

a. levar + participio:

Segundo Rojo (1974: 132) esta perífrase apunta á perfectividade dunha acción realizada. A esta caracterización é preciso engadi-lo valor de continuidade. Hai que ter en conta que a acción descrita non ten que estar necesariamente concluída, senón que pode seguir. O aspecto preponderante sempre vai se-lo resultativo. A locución verbal *levar* + participio destaca o resultado que foi adquirido ata o momento referido. Este valor resultativo non é posible expresalo en alemán senón por adverbios de secuencia (temporal) que acompañan o verbo: *schon*, *bisher*, *bis jetzt* ou -para as frases con restricións- *erst* e *nur*. Estes adverbios que enumeramos non destacan precisamente o resultado coma a perífrase en galego. Antes expresan unha actitude fronte a unhas circunstancias ou unha imprecisión temporal (*bisher*, *bis jetzt*), referíndose ó resultado só de maneira implícita. Case que tódolos adverbios (excepto *schon* e *nur*) implican a idea de continuación.

O valor de repetición que ás veces lle é inherente a esta perífrase resultativa débese transmitir na medida en que sexa posible (v. 4, 5).

1. Pouco *levaría dormido* cando véu a chamarme mi amo (MF 45; 132)

Ich *hatte* wohl *erst/nur* wenig *geschlafen*, als mein Herr mich wecken kam.

2. E foise andando e, cando xa *levaba andado* moito camiño, alcontróu unha señora... (PV 265; 132)

Und so ging er davon, und als er schon ein gutes Stück *gegangen war*, traf er eine Frau...

3. Ninguén *leva aturado* tanto coma min. (Álvarez et al. 1986: 412)

Niemand *hat schon/bisher* soviel durchgemacht wie ich.

4. Xa *levo dito* que era home valente. (LC 40; 132)

Ich *habe* schon *einmal gesagt*, daß er ein tapferer Mann ist.

5. ¿Sabedes canto lle *leva mandado* o neto en dous anos? Vintecatroy mil riás. (Polavila, 159)

Wißt ihr, wieviel der Enkel ihm insgesamt in 2 Jahren *geschickt hat*? Vierundzwanzigtausend Reale.

b. ir + participio:

Na traducción desta perífrase non só cómpre ter en conta que *ir* + participio á parte de resultativa tamén pode te-lo valor de inminente-conclusiva (v. 1.2. perífrases aproximativas). Mesmo no significado resultativo hai que optar por diferentes recursos na lingua alemana dependendo do contexto, i.e. do significado primordial actualizado.

O valor -máis ou menos intenso- de movemento e continuidade da acción que o auxiliar *ir* confire a esta locución verbal non sempre é doado de transferir á lingua alemana. Segundo o contexto hai que respecta-lo valor de movemento ou o valor resultativo achegándose á pasividade (libre traducción).

Tratando de reproducir-la estrutura, en alemán poderíase usar *sein* + participio II -forma que corresponde á perífrase *estar* + participio. Sen embargo, nunha traducción máis adecuada a forma conxugada ten que se-lo propio **verbo de acción** ou **proceso** que na forma galega é o participio. Desta maneira, aínda que haxa que prescindir da idea de movemento (cara a un sitio) inherente ó auxiliar *ir*, o valor de continuidade e movemento mantéñense na lingua meta.

Inda así, ás veces non resulta doado atopar unha traducción adecuada e hai que optar por unha traducción libre. Na frase 3, por exemplo, tratamos de expresa-lo resultado co adxectivo predicativo (*Prädikatsadjektiv*) do respectivo participio galego + *bleiben*. O semi-auxiliar *bleiben* aquí funciona coma o verbo de estado *sein*, implicando, sen embargo, un estado reversible (Helbig/Buscha 1988: 182) e asimilando deste xeito o dinamismo do orixinal.

Para facermos constar en alemán o valor destacadamente resultativo (nun sentido de ‘xa conseguido ata o momento’) ou *acumulativo* (Fente et al. 1972: 40) con significado pasivo que esta perífrase pode adoptar en certas construcións empregámo-lo adverbio temporal ***schon*** nunha construción **pasiva**.

1. Os seus ladros de chós <i>ían dirixidos</i> ós arbores e ós paxaros. (MNL 56; 139)	Sein Gebelle <i>richtete sich gegen</i> die Bäume und Vögel.
2. O reloxo <i>vai atrasado</i> .	Die Uhr <i>geht nach</i> .
3. O pior sentimento que levo pró outro mundo é que <i>vou empeñado</i> con vosoutros nunha llena de pesos. (Santamarina 157)	Das schlimmste Gefühl, das ich ins Jenseits mitnehme, ist, daß ich euch eine Menge Geld <i>schuldig bleibe</i> . (trad. libre)
4. <i>Van construídos</i> doce edificios.	Es <i>sind (schon)</i> zwölf Häuser <i>gebaut worden</i> .

2. Perífrases aproximativas

As perífrases aproximativas⁶ expresan o achegamento ó final dun proceso. Aínda que se chegue a unha perfección (nos tempos perfectivos) prevalece a idea do desenvolvemento do proceso.

2.1. Categoría de fase

a. Fase conclusiva

As perífrases conclusivas observan o final dunha acción ou dun proceso.

acabar por + infinitivo / acabar + xerundio

Os modificadores *schließlich (doch)*⁷ e *zu guter Letzt (doch)* que deben acompañalo verbo na tradución reproducen a perspectiva do proceso de maneira adecuada.

1. Todo foi a mellor dalí en diante. *Acabaron levándose ben* e arranxando as cousas polas boas. (HE 78; 155)

Alles wurde von da an besser. *Zu guter Letzt vertragen sie sich (doch)* und regelten die Dinge im Guten.

2. [...] íame quedando cego. Comecéi por non distinguir [...] o traxe roxo do xefe de empregados dos traxes grises dos empregados. *Acabéi por* non velos entrar. (MT 84; 155)

[...] ich erblindete langsam. Es begann damit, daß ich nicht mehr den roten Anzug des Personalchefs von den grauen Anzügen der Angestellten unterscheiden konnte. *Schließlich sah* ich sie auch nicht mehr herein-kommen.

b. Perífrase inminente-conclusiva

ir + participio:

As perífrases inminentes-conclusivas e *ir + participio* como perífrase aproximativa sinalan cara á terminación dunha acción que aínda non chegou a estar completamente realizada. Santamarina parafrasea a locución con “*tar a punto de ser + Part.*” e “*tar a punto de tar*” (Santamarina 1974: 158). O auxiliar expresa un *movemento temporal* en vez de espacial (ibid.).

O matiz de progresividade ou *movemento temporal* (Santamarina 1974: 158) pérdese na tradución que, sen embargo, na súa estrutura imita o orixinal: *sein (conx.) + fast, beinahe, nahezu e sin. + participio II* (ou adxectivo).

⁶Non consideramos apropiado utiliza-lo termo ‘terminativo’ xa que a terminación ou perfección non é o valor principal destas perífrases.

⁷A partícula *doch* reforza o modificador e por consecuencia o resultado (inesperado).

De novo o recurso lingüístico decisivo para transmiti-lo valor inherente á perífrase é un adverbio (precisión temporal).

1. Paréceme señor mago, que <i>vou curado</i> . (MF 124; 140)	Mir scheint, Herr Zauberer, daß ich <i>fast/so gut wie gesund bin</i> .
2. Púxenme a face-lo lume e xa <i>ía</i> medio <i>aceso</i> cando deu en chover e matoumo todo. (Álvarez et al. 1986: 416)	Ich machte mich daran, das Feuer anzuzünden, und es <i>war schon beinahe entfacht</i> , als es plötzlich anfang zu regnen und alles gelöscht wurde.
3. Non nos frixas máis peixe que xa <i>imos</i> ben <i>comidos</i> . (Álvarez et al. 1986: 416)	Brate uns nicht noch mehr Fisch, damit <i>sind</i> wir gut <i>bedient</i> (literalmente: wir <i>sind</i> schon <i>fast_satt</i>).

2.2. Categoría de resultado

Case que tódalas perífrases aproximativas pertencen á categoría do resultado. As locucións teñen sempre un valor resultativo, agás *dar* + participio e as perífrases con negación (*non dar* e *non acabar de*). Estas, negando a perfección, son non-resultativas.

a. non-resultativas

a.a. *dar* + participio / *non dar* + participio:

As perífrases con participio implican o remate dunha acción. O aspecto perifrástico de *dar* + participio e *non dar* + participio por conseguinte debería de ser perfectivo. Sen embargo, cómpre categorizar esta perífrase como aproximativa con valor progresivo e de non-resultativa respectivamente. Mentres que a forma negativa é claramente non-resultativa, a forma *dar* + participio unicamente alude a unha perfección cun resultado, converténdose só nun tempo perfectivo en resultativa (v. ex. 5).

Carballo Calero califica a forma negativa e a afirmativa non só como perfectivas senon tamén como progresivas por expresaren estas perífrases, segundo el, o desenvolvemento dun proceso ((1966) 1979: 315s). Rojo, en cambio, só considera progresiva(-perfectiva) a forma afirmativa (1974: 133).

Sobre todo respecto á perífrase negativa é problemático adxudicarlle un valor perfectivo, considerando que precisamente é a non-finalización a que se fai constar. Trátase antes dunha perífrase que non implica nin desenvolvemento nin perfección e que polo tanto non é nin progresiva nin resultativa. En alemán o valor aproximativo parece transmitirse cos verbos *zuwege bringen (etw. zu tun)* e *bekommen (fertigkommen, etwas getan bekommen)*. Outros verbos son: *in der Lage sein (etw. zu tun)*, *schaffen (etw. zu tun)*, *gelingen (etw. zu tun)*. Segundo o contexto (que se refire a un suceso que

aínda non chegou á realización) pódese traducir-lo aspecto non-resultativo + impaciencia (se a houber) coa negación *einfach*⁸ *nicht/kein* (+ verbo).

Débase ter en conta que aínda que a perífrase supoña o significado (*non*) *conseguir* ou (*non*) *ser capaz*, non sempre resulta xeitoso traducilo literalmente (v.p.ex. frase 4).

1. A ver se cho *dou acabado* prás sete. (Santamarina 1974: 164)

Mal schauen, ob ich es bis sieben Uhr *schaffe*.

2. [...] vendo que pasaba o tempo e o home *non daba metida* a burra, salíu [...] (CL 121; 134)

[...] und als der Mann sah, daß die Zeit verstrich und er es *nicht schaffte*, die Eselin *hineinzubekommen*, ging er heraus [...] (ou: [...] und er die Eselin *nicht hineinbekam*)

3. O probete do soldado *non daba axuntados* os cuartos pra lle pagar ao taberneiro [...] (CV 111; 134)

Der arme Schlucker von Soldat *bekam nicht* genug Geld *zusammen*, um den Wirt zu bezahlen [...]

4. E xa hai moito tempo que me andan a buscar rapaza e *non ma dan encontrada*. (PV 253; 134)

Und schon lange suchen sie ein Mädchen für mich und *sie finden* einfach *keines*.

5. *Dinllo acabado* prá Pascua. (Santamarina 1974: 164)

Zu Ostern *hatte* ich es *beendet*.

a.b. non acabar de + infinitivo:

Esta perífrase designa a non-perfección dun proceso e ten un significado parecido a *non dar* + participio; a pesar diso, na traducción temos que botar man doutros recursos léxicos: **verbo conx.** + *nicht ganz, völlig* e -en caso de expresarse unha impaciencia polo remate do proceso- **verbo conx.** + *immer noch/noch immer nicht* + **participio II**. Nótese que esta última proposta adoita ir en perfecto (ou pluscuamperfecto), sendo unha alternativa común o uso predicativo dun adverbio ou dun adxectivo (*sein* + **predicativo**):

Sie sind immer noch nicht gegangen. → *Sie sind immer noch nicht weg.*

Er hatte sich immer noch nicht angezogen. → *Er war immer noch nicht (mit dem Anziehen) fertig.*

⁸O lexema *einfach* intensifica un enunciado.

1. Supoñía Susiño que algo había de no-xento, de escuro, en todo aquilo, pero *non acababa de entender*. (XR, 86; 125)

Susiño nahm an, daß da etwas Widerliches, Dunkles in all diesem steckte/war, aber *ganz verstand* er es *nicht*.

2. E Carme *non acaba de vir*. (XR, 96; 125)

Und Carme *ist immer noch nicht gekommen (ist immer noch nicht da)*.

b. resultativas

b.a. chegar a + infinitivo:

Inda que nun principio sexa aproximativa, esta e a seguinte perífrase poden apuntar cara a un resultado (efectivo) e polo tanto á perfección dun proceso. O valor que prevalece, sen embargo, é o de achegamento.

Dependendo do contexto danse diferentes traducións en alemán:

Recalcándose que un proceso chegou ó seu termo a pesar do esperado, na tradución modifícase o verbo con *sogar*. Ó matiz de ‘finalmente’ correspóndenlle os adverbios de tempo *schließlich* e *endlich*.

Unha equivalencia bastante acertada da forma negativa, que ten un sentido parecido ó de *non acabar de* ou *non dar*, adquirese con *nicht/nie ganz*.

E difícil transmiti-lo dinamismo que atopamos na perífrase. Locucións coma *nicht schaffen, etw. zu tun* poden resultar demasiado complicadas (p.ex. Er *schaffte es nicht, Arzt zu werden*.). De tódolos xeitos sempre hai frases que requiren unha tradución libre ou incluso nula. Non sempre é posible traduci-lo aspecto aproximativo:

1. O fillo da Manuela *chegou a ser* avogado.

Der Sohn von Manuela ist *sogar Rechtsanwalt geworden*.

2. [...] mais ao pensar no que il *chegaría a ser* co tempo, non atopaba ren que lle semellara de abondo [...] (XB 121; 152)

[...] aber wenn er daran dachte, was er mit der Zeit *werden würde* [...]

3. O probe Farruco *chegó a decatarse* de que as andorgas dos nenos endexamáis se fartarian. (DS 18; 152)

Der arme Farruco *bemerkte schließlich*, daß die Bäuche der Kinder wohl niemals satt werden würden.

4. A posición que tomaba frente a meus pais, era especialisma. Eu *non a chegaba a comprender*. (MT 70; 152)

Die Haltung, die er gegenüber meinen Eltern einnahm, war außer-gewöhnlich. Ich *habe sie nie ganz verstanden*.

5. Eu *non a cheguei a comprender*.

Ich *habe sie nicht ganz verstanden*.

6. Despedírona aínda que *non chegou a*

Sie ist entlassen worden, obwohl sie

estar enferma máis de tres días.

nicht mehr als 3 Tage krank war.

A comparación **mehr als** impide traduci-la perífrase con *nicht* + numeral indefinido *ganz*. Non se pode acumula-las palabras de cantidade indefinida: *(*nicht*) *ganz mehr als*.

6. Xa dixo él que se *chegaba a saberse*, desfaciase o casamento. (TM, 30; 152)

Er hat schon gewarnt, daß die Hochzeit abgesagt werden würde, wenn *etwas herauskäme* (expresa un valor aproximativo: wenn *es soweit kommt*, daß man *etwas erführe*).

b.b. vir a + infinitivo:

Coma na perífrase devandita os adverbios **schließlich** (*doch*), **letztendlich**, e outros sinónimos, reflicten o valor resultativo na traducción. Para transmiti-la idea de achegamento ou unha progresividade, tamén se pode recorrer ós medios lexicais (v. a clase semántica dos verbos) que ofrece a lingua alemana, tendo en conta o modo de acción do respectivo verbo alemán. O verbo *kommen* como verbo principal ou parafraseando o verbo da perífrase (funcionando coma verbo funcional, p.ex. *heiraten - zur Heirat kommen*) pode transmitir na traducción a idea de achegamento. Mais hai que ter en conta o cambio no nivel estilístico que leva consigo unha construción cun verbo funcional (*Funktionsverbgefüge*). Despois, a redundancia que se pode dar na lingua galega con adverbios temporais coma *por fin*, *finalmente* non é traducible.

As frases que implican unha imprecisión tradúcense polos respectivos adverbios (de precisión e cantidade) **ungefähr**, **etwa**, **annähernd**, etc.

1. O caso contábase de moitos xeitos pro todos *viñan a casar* no final [...] (E 9; 153)

Die Begebenheit wurde auf viele verschiedene Arten erzählt, aber *letztlich endeten sie doch alle gleich* [...]

2. I eisi *veuse a saber* que era un home-lobo aquila temida besta. (MF 62; 153)

Und so *erfuhr* man (*kam schließlich*) *heraus*, daß jenes gefürchtete Unge-heuer ein Werwolf war.

3. Esta finca *ven a costar* cinco millóns de pesetas.

Dieses Grundstück *kostet an die fünf* Millionen Peseten (*kostet ungefähr*).

Na gran maioría das propostas de traducción empregamos adverbios temporais (de frecuencia e secuencia) para reproducir-lo aspecto da perífrase galega. Para case que tódalas perífrases hai diferentes traduccions segundo os diferentes enfoques que conteñen as estruturas galegas. Resultan máis

complicadas as transposicións nas que non se pode recorrer ós modificadores e hai que botar man de outros recursos lexicais e sintácticos.

Aquí só tratamos de dar equivalencias aproximativas das perífrases equilibrando as incompatibilidades de ámbalas linguas.

Bibliografía

- Álvarez, Rosario, Henrique Monteagudo, Xosé Luís Regueira. 1986: *Gramática Galega*. Ed. Galaxia, Vigo.
- Carballo Calero, Ricardo. (1966) 1979: *Gramática Elemental del Gallego Común*. Ed. Galaxia, Vigo.
- Cartagena, Nelson e Hans-Martin Gauger. 1989: *Vergleichende Grammatik Spanisch-Deutsch*. Dudenverlag, Mannheim, Wien, Zürich.
- Coseriu, Eugenio. 1976: *Das romanische Verbalsystem*. Hrsg. von Hans Bertsch. Gunter Narr, Tübingen.
- Costa, Albano Dias da. 1976: “Periphrastic verbal expressions in Portuguese”, in *Readings in portuguese linguistics*, ed. Jürgen Schmidt-Radefeldt, North-Holland Publishing Company Amsterdam, New York, Oxford, 1976, 187-243.
- Dietrich, Wolf. 1983: *El aspecto perifrástico en las lenguas románicas*. Gredos, Madrid.
- Fente, R. / J. Fernández / L.G. Feijóo. 1972: *Perífrasis verbales*. S.G.E.L., Madrid.
- Helbig, Gerhard. Buscha, Gerhard. 1988: *Deutsche Grammatik: ein Handbuch für den Ausländerunterricht*. VEB, Leipzig.
- Rojo, Guillermo. 1974: *Perífrasis verbales en el gallego actual*. Verba, Anejo 2, Santiago de Compostela.
- Santamarina, Antonio. 1974: *El verbo gallego. Estudio basado en el habla del Valle del Suarna*. Verba, Anejo 4, Santiago de Compostela.

Textos literarios:

- Blanco Amor, Eduardo. 1959: *A esmorga*. Ed. Citania, Buenos Aires (cit. E).
- Carballo Calero, Ricardo. 1951: *A xente da Barreira*, Ed. Bibliófilos gallegos, Santiago (cit. XB).
- Castelao, Alfonso, T. ³1970: *Os dous de sempre*. E. Galaxia, Vigo [cit. DS].
- Contos populares da provincia de Lugo*. 1963: Centro de Estudios Fingoy, Ed. Galaxia, Vigo [cit. CL]
- Cuentos populares (recollidos polo Departamento de Filoloxía Románica, Santiago, 1969, ined. [cit. CP].
- Cunqueiro, Alvaro. 1955: *Merlin e familia*. Ed. Galaxia. Vigo [cit. MF].

- Fole, Anxel. 1955: *Terra Brava. Contos da solaina*. Ed. Galaxia, Vigo [cit. TB].
- 1968²: *Á lus do candil*, Ed. Galaxia, Vigo [cit. LC].
- Labarta Pose, Enrique. 1968: *O tío Miseria*. Ed. Castrelos, Vigo [cit. TM].
- López Cuevillas, F. et.al. 1936: *Parroquia de Velle.*, S.E.G., Santiago [cit. PV].
- Mourullo, Gonzalo R. 1956: *Memorias de Tains*. Ed. Monterrey, Vigo [cit. MT].
- Neira Vilas, Xosé. 1965: *Xente no rodicio.*, Ed. Galaxia, Vigo [cit. XR].
- 1968²: *Memorias dun neno labrego*. Ed. do Castro, Vigo [cit. MNL].
- (1968) 1975: *Historias de emigrantes*. Ed. do Castro, A Coruña [cit. HE].
- Prieto, Loureano. 1958: *Contos vianeses*, Ed. Galaxia, Vigo [cit. CV].
- Queizán, Mª Xosé. 1965: *A orella no buraco* Ed. Galaxia, Vigo [cit. OB].